

Георги Милков

НОСОРОГ В БАНЯТА

**и още нови истории
от ръчния багаж**

В езика ни отдавна са се наместили изрази като „теле в железница“, „пиле в кълчища“ или „слон в стъкларски магазин“. Ето че вече има и „носорог в банята“.

Това заглавие е вдъхновено от реални събития, разиграли се една слънчева сутрин на 2013 г., когато пред мен се появи истински носорог тъкмо когато си бях намазал лицето с пяна и възнамерявах да се бръсна. Как въобще е възможно такова нещо? Човек, зает със сутрешния си полет, трудно би предположил, че на прага му може да се изправи толкова неочакван гост. И какво е редно да се прави в случай на пристигнал в банята носорог? Въпрос, който рядко си задаваме във всекидневие, но животът е така изпъстрен с абсурдни неочакваности, че от време на време се налага да прелитаме в мислите си и над рутината на обичайното. Какво точно се случи онази сутрин – ще прочетете в едноименния разказ, но носорогът в банята може да послужи като чудесна метафора за повечето от тези нови истории от ръчния ми багаж.

Има толкова места по света, където човек лесно би подминал някоя неугледна врата, без да подозира, че това не е просто обикновена нищо и никаква врата а особен портал, зад който мимикрията на човечеството е при-

таила цели векове история. Удивително е дори самото откриване на такова пространство, където е възможно да пътуваш насам и натам из времето, многократно надхвърлящо и най-дълголетния човешки живот. А още по-впечатляващо е, когато се озовеш в ситуация, в която не би помислил, че е възможно да попаднеш, докато не бъдеш опроверган безусловно от случилото се.

Аз самият съм бил опровергаван къде ли не – в Афганистан, Израел, Джибути и Северна Корея. А най-уникалните места на света са там, където спокойно можеш да бъдеш сигурен, че всичко ще се обърка още от самото начало. Ето това означава „носорог в банята“ – събирателен пример за най-неочакваното, което животът ни поднася, докато опитваме да убедим себе си, че всичко ни е ясно и държим нещата под пълен контрол. Но как би изглеждало нашето скромно битие без очарователната омара на неизвестността и триумфа на провидението? Всъщност съвсем не ми се ще да зная.

„Носорог в банята“ е книга за тези вироглави изненади, които подгръхват водата в иначе хладната къпалня на живота.

С РЪЧЕН БАГАЖ МЕЖДУ ЛИСАБОН И КИОТО

ОСТРОВ МАВРИЦИЙ

ОСТРОВ МАВРИЦИЙ

Къщата на мистериите

Когато бяхме деца, с брат ми и братовчедките ми обичахме да тършуваме из къщата на баба ми по майчината линия. С пет основни стаи, други три на таванския етаж и още две на приземния, плюс огромна изба със сводове – тази къща ни изглеждаше като малък замък с безброй тайни. Особено интересни бяха таванските помещения, където имаше стари дървени ракли, пълни с безброй интересни неща, големи кожени куфари, железни легла с рисуващи табли, газени лампиони с абажури от матово стъкло и причудлива орнаментика – въобще всякакви нетипично изглеждащи за нас отломки от минали епохи, оставени в сумрачен покой след дългогодишна върна служба на предците.

Много години по-рано нашите родители, лели и чичовци, когато навремето са били деца, също бяха тичали нагоре-надолу из етажите на старата къща и бяха ровили из нейните безкрайни партушини и партакеша. Тази родова обител бе познала различни поколения екзалтирани тър-

сачи на съкровища. Общата ни цел, макар никои никога да не я осъществя, бе намирането на митичните златни дукати, за които се разправяха легенди, без да имаше обяснение какво точно се бе случило с тях.

Но всеки път, когато тръгвахме да тършуваме из таваните и мазетата, бързо забравяхме за златото, тъй като откривахме много други свръхинтересни неща. Затова нарекохме малката си банда не златотърсачите, а нещотърсачите. Улисани в детските си изследователски подвизи, ние винаги откривахме нещо много по-ценно за нас от златото – приключения и мистерии. А къщата на баба ни Тина предлагаше много и от двете.

В някакъв момент се случи неоправимото – пораснахме. Годините си минаваха, а обитателите на стария родо̀в дом ставаха все по-малко. Един след друг изтляваха и се разтапяха до безплътни образи в безвремето на отвъдното. Случваше се, макар и рядко, къщата да покаже неочаквано някоя от своите тайни. В такива моменти тя може би се опитваше да ни приласкае обратно, да ни накара да не я забравяме.

Въпреки че бе роден и израснал в този дом, едва в късните си години вуйчо ми откри в някаква скрита ниша в подпокривното пространство старо оръжие, което веднага занесе в полицията. После един от комините се оказа тайник. Появяваха се нови загадки, други биваха разбулвани със задна дата. През десетилетията бавно, но по един особено интригуващ начин, къщата разкриваше някои от мистериите си.

Едно лято, докато гостувахме на вуйна ми, пиейки кафе под сянката на двата грамадни вековни дъба, изви-

схващащи се в двора, тя обяви, че съвсем наскоро е открила тайна стая. Всички скочихме и след минута бяхме долу в избата, където от памтивека в една от стените в дъното имаше нещо като вграден долап. Минавали сме хиляди пъти покрай него, но не помнехме да сме виждали нещо по-интересно там от компоти или туршии. Оказа се, че дървеното му дъно се мести. Дръпнахме дъските и отзад зейна обрамчен с дебели паяжини отвор към помещение, за което не бяхме и подозирали... Беше обещаващо мрачно и хладно. Светнах с фенерчето на смартфона и надникнах предпазливо. Уви, вътре бе съвсем празно... Но въпреки това бе вълнуващо. Защото неусетно бяхме влезли в друго измерение. Като че ли неведома сила ни обгърна и пренесе цели десетилетия назад във времето. Бяхме щастливи деца.

Всичко това изплува ненадейно в съзнанието ми, когато на остров Мавриций посетих близо 200-годишна креолска къща в района Мока, на десетина километра на юг от столицата Порт Луи. Къщата на мистериите. Така я нарича Жан-Мари Гюстав льо Клезио – френско-маврициански писател, който през 2008 г. получава Нобелова награда за литература. Някои от книгите му са преведени и на български. Той неслучайно говори с интрига и страст за това място, защото самият той принадлежи към фамилията, която е владяла къщата през последните 130 години.

Навремето Льо Клезио били плантатори, но фамилията набъбнала много и различните издънки се пръснали по света. Запазено е леглото на старата господарка, в което родила 17-те си деца и в което накрая склонила очи.

Когато разпределят богатството, наследниците са над 100 души, но къщата отива при първородния син. Четири години преди да почине през 1989 г. в Швейцария, той я продава и сега имението е във владение на хора с друго фамилно име. Но те пак са сватове на Льо Клезио, затова родовете памет се пази.

Къщата носи името Еврика и точно според значението на този израз се оказва истинско откритие, макар и не мое. Разбрах за нея от гидовете на *Emerald Travel*, за които, изглежда, нямаше тайни на острова. Аз, да си призная, не бях чувал нищо за това място, въпреки че съм идвал и преди на Мавриций.

Еврика има десетки помещения, които следват едно подир друго, няма коридори, проветрява се благодарение на повече от сто врати и прозорци. Истински архитектурен шедьовър, изграден изцяло от дърво през 1830 г. и проектиран специално за местния тропически климат – с две големи веранди: зимна с изглед на север и лятна, ориентирана на юг.

